

19.10.2011

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite:

Lausuntopyyntö (OKM)

LAUSUNTO/ Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2011–2016

Opiskelijoiden Liikuntaliitto (OLL) lausuu *Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmasta 2011–2016* kunnioittavasti seuraavaa:

1) YLEISTÄ

Opiskelijoiden Liikuntaliitto pitää hallitusohjelman ja kehittämissuunnitelman keskeisiä tavoitteita hyvinä. Hallitusohjelman tavoite suomalaisista maailman osaavimpana kansana on kunnianhimoinen, mutta realistinen. Kansallisen kilpailukyvyn turvaaminen edellyttää, että mahdollisimman moni työikäinen on mukana työelämässä myös tulevaisuudessa.

Opiskelijoiden Liikuntaliitto huomauttaa, että tavoitteen saavuttaminen vaatii nykyistä suurempia panostuksia työkyvyn ylläpitoon. LIKES:n toukokuussa 2011 julkaiseman Suomalaisen työikäisen kestävyyskunto -julkaisun mukaan huonokuntoisten alle 40-vuotiaiden miesten osuus on selvästi oletettua suurempi, ja jos kestävyyskunnan ennustetaan heikkenevän 1 % vuodessa, tulee 50–64-vuotiaiden huonokuntoisten miesten osuus kaksinkertaistumaan seuraavan 25-vuoden aikana. Kun tähän yhdistetään lasten jatkuvasti vähenevä liikunnallinen aktiivisuus, ovat odotukset työssäjaksamisen kannalta synkkiä.

Vaikka valtionhallinnon näkökulmasta opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksiköllä on keskeisin rooli liikunta-asioiden edistämisen koordinoimisessa, on mielestämme tärkeää, että liikunta-asiat huomioidaan aiheen merkittävyyden takia myös koulutus- ja tiedepolitiikan osaston valmistelemissa koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa. Vaikuttavimmat toimenpiteet saadaan usein aikaiseksi eri toimijoiden yhteistyönä.

Liikuntatieteellisen Seuran (LTS) Liikunta koulujärjestelmässä -selvityksen (esiselvitys, esitelty valtion liikuntaneuvostolle 9.6.2011) mukaan koulutusjärjestelmä suo nykyistä huomattavasti laajemmat mahdollisuudet lisätä liikuntaa kaikissa ikäluokissa. Hallinnollisia ratkaisuja helpompi tapa olisikin hyödyntää olemassa olevat käyttämättömät mahdollisuudet liikunnallisuuden edistämiseksi.

Erityisesti opiskelijoiden ja heidän päivittäisen työympäristönsä eli korkeakoulujen liikunta-asioiden edistämisessä olisi erittäin tärkeää, että opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikkö, korkeakouluyksikkö ja nuorisoyksikkö löytäisivät toisensa aiempaa systemaattisemmin. Tällä hetkellä tuntuu, että raja-aidat jo yhden ja saman ministeriön eri yksiköiden välillä ovat liikunta-asioissa lähestulkoon ylittämättömät. Toivoisimme tähän muutosta.

2) YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT JA MUUTOSEHDOTUKSET

PERUSOPETUKSEN KEHITTÄMINEN

Tavoitteet, tuntijako ja opetussuunnitelmat uudistetaan

Toimenpide 30.

Kommentti: Opiskelijoiden Liikuntaliitto on tyytyväinen, että viime hallituskaudella aloitettu peruskoulun tuntijaon uudistus toteutetaan. Motivoiva opetus lisää liikuntatuntien mielekkyyttä ja innostaa jatkamaan liikuntaa myös oppituntien ulkopuolella. Siksi etenkin vuosiluokilla 1-6, jossa myös liikunnan opetuksesta vastaa ensisijaisesti luokanopettaja, tulee huomioida opettajan pätevyys liikunnan opetuksen osalta: liikuntaa opettavalla luokanopettajalla tulisi olla suoritettuna vähintään liikunnan sivuaineopinnot. Opettajille tulee myös tarjota riittävästi mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää ammattitaitoaan liikunnan saralla.

Turvallinen koulupäivä

Toimenpide 35.

Kommentti: Liikuntatuntien vuosiviikkotuntimäärän lisäämisen ohella on kiinnitettävä erityistä huomiota liikuntatuntien ulkopuolella tapahtuvaan liikkumiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminta ovat hyviä mahdollisuuksia lisätä liikunnallisuutta koulupäiviin. Opiskelijoiden Liikuntaliitto toivoo, että toimenpiteen toteutuksessa tehdään sektorit ylittävää yhteistyötä koulujen ja liikuntajärjestöjen välillä. Toteutuksessa on tärkeää huomioida Liikkuva koulu -hankkeesta saatavat kokemukset.

TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Opiskeluhoiltoa laajennetaan

Toimenpide 49.

Lisätään lause "Kiinnitetään huomiota liikuntapalveluiden tasa-arvoiseen saatavuuteen osana opiskeluhoiltoa."

Perustelu:

Opiskeluhoillon keskeisenä tavoitteena on opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Koulujen ja oppilaitosten ennaltaehkäisevissä hyvinvointipalveluissa on perusteltua ja kannattavaa huomioida myös liikuntapalvelut. Liikuntapalvelujen saatavuus toisella asteella vaihtelee runsaasti niin paikkakunnittain kuin koulutusaloittainkin. Liikunnallisen elämäntavan synnyttäminen peruskouluissa on ensiarvoisen tärkeää, mutta myös sen ylläpitämiseen läpi koulutusjärjestelmän tulee ja kannattaa kiinnittää huomiota.

KORKEAKOULUT JA TUTKIMUS

Rakenteellista kehittämistä vauhditetaan

Yleistä: Opiskelijoiden Liikuntaliitto suhtautuu positiivisesti ammattikorkeakoulu-uudistukseen, joka mahdollistaa tasa-arvoisen ja laadukkaan ammattikorkeakoulutuksen myös tulevaisuudessa. Nykyistä suuremmat yksiköt ja korkeakoulujen välinen yhteistyö tukipalvelujen osalta mahdollistavat myös liikuntapalvelujen kehittämisen paikallisten korkeakoulujen yhteistyönä. Tällaista yhteistyötä tehdään jo Oulun korkeakoululiikunnan, Rovaniemen korkeakoululiikunnan ja Helsingissä ja Espoossa toimivan Unisportin osalta. Lisäksi yhteiset liikuntapalvelut ovat suunnitteilla ainakin Tampereen, Lappeenrannan ja Jyväskylän korkeakoulujen kesken.

Toimenpide 78

Kommentti: OLL:n mielestä korkeakoulu yhteisön hyvinvoinnin merkitys tulisi huomioida nykyistä paremmin niiden ohjauksessa. Korkeakoulut ovat tällä hetkellä suomalaisen koulutusjärjestelmän ainoa osa, jossa ei ole lakiin perustuvaa liikunnan järjestämisen velvollisuutta. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä (12.12.2008) ja sen toimeenpanosuunnitelmassa korkeakoulut asetetaan kuitenkin vastuutahoiksi nuorten aikuisten liikunnan ja liikuntapalveluiden järjestämisessä sekä korkeakoulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Rahoitusmallia uudistaessa tulisikin kiinnittää huomiota myös opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseen.

Liikunnallisuutta on tärkeää lisätä ja ylläpitää koko suomalaisen koulutusjärjestelmän viitekehityksessä, joten myös korkeakoulut on huomioitava. Tällä hetkellä korkeakoulut ovat suomalaisen koulutusjärjestelmän ainoa osa, jossa liikunnalla ei ole minkäänlaista virallista asemaa. Tästä syystä korkeakouluopiskelijoiden liikuntaolosuhteet ovat useissa korkeakouluissa hyvin heikot tai niitä ei ole lainkaan. Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen 2008 mukaan n. 40 % korkeakouluopiskelijoista ei liiku terveytensä kannalta riittävästi.

Opiskelijoiden Liikuntaliitto esittää, että ammattikorkeakoulu-uudistuksen yhteydessä liikuntapalveluiden järjestämisestä tehdään ammattikorkeakoulujen lakisäätelinen tehtävä.

Laadukkaasta koulutuksesta nopeammin työelämään

Toimenpide 86

Muutetaan lause " Jokaiselle opiskelijalle turvataan laadullisesti tasavertaiset koulutusedellytykset, opiskelijapalvelut *ja hyvinvointipalvelut* koulutuspaikkakunnasta riippumatta."

Perustelu: Opiskelijoiden kokonaisvaltainen hyvinvointi tukee opintojen etenemistä ja parantaa koulutuksen läpäisyä. Hyvinvointia ja opiskelukykyä ylläpitävien palveluiden merkitys hyvinvoinnille on merkittävä ja niihin tulisikin kiinnittää erityistä huomiota korkeakoulujen ohjauksessa. Koska korkeakoulut saavuttavat yli kolmasosan ikäluokasta, ovat ne luonteva taho nuorten aikuisten hyvinvointipalvelujen järjestämiseen. Palvelujen laadun ei tulisi vaihdella opiskelupaikkakunnittain vaan samantasoiset palvelut tulisi olla saatavilla paikkakunnasta ja alasta riippumatta.

Korkeakoulujen ennaltaehkäisevissä hyvinvointipalveluissa on perusteltua ja kannattavaa huomioida myös liikuntapalvelut. Liikuntapalvelut ovat varsinkin korkeakouluissa ainoa opiskeluympäristön osa, joka kiinnittää huomiota opiskelijoiden fyysisen aktiivisuuden merkitykseen.

Lopuksi

Vaikka Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2011–2016 annetaan oikeutetusti pääpaino koulutuksen ja tutkimuksen ydinalueille, mielestämme lopullisen suunnitelman tulee huomioida myös oppimis- ja opiskelu ympäristöjen mahdollisuus terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. Terve, liikkuva ja hyvinvoiva opiskelija on jo itsessään tärkeä tavoite ja mahdollistaa myös laajempien tavoitteiden toteutumisen.

Opiskelijoiden Liikuntaliitto (OLL) ry

Akseli Hakala
puheenjohtaja

Hilkka Laitinen
pääsihteeri

Lisätietoja:

Korkeakoululiikunnan asiantuntija Hanna Laakso, hanna.laakso@oll.fi, 044-780 0219

Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry (OLL) on vuonna 1924 perustettu valtakunnallinen opiskelija- ja korkeakoululiikunnan yhteistyö- ja edunvalvontaorganisaatio, joka edustaa Suomen kaikkia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoita. OLL toimii myös opiskelijahuippu-urheilun koordinaattorina ja lähettää Suomen joukkueet kansainvälisiin arvokisoihin. OLL:n tarkoituksena on opiskelijoiden hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, opiskelukyvyn ja terveyden edistäminen liikunnan avulla. OLL:n tavoitteena on korkeakoulujen liikuntaolosuhteiden ja -kulttuurin vahvistuminen.